

ΑΝΑΣΤΟΡΩΝΤΑΣ

Ένα χειμωνιάτικο βράδυ, ο εγγονός βλέπει τα μάτια της γιαγιάς του να αρχίζουν να βουρκώνουν και δάκρυα να αυλακώνουν τα γεμάτα ρυτίδες μάγουλα. Την πλησιάζει, της πιάνει το χέρι και κοιτώντας βαθιά μέσα στα μάτια της ψάχνει να βρει το λόγο. Κι εκεί αρχίζει η πονεμένη ιστορία της προσφυγιάς.

-Στα 1923 ήρθε το μαύρο **χαμπέρ'**. Οι **τρανοί** αποφάσισαν την «ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ». Το μεγαλύτερο σκλαβοπάζαρο του 20^{ου} αιώνα. Ο **πάππος σ'** από το 1914 ήταν στην Κωνσταντινούπολη, λιποτάκτης από τα «**ΑΜΕΛΕ ΤΑΒΟΥΡΟΥ**». Το χωριό μας ήταν το Σενέτς Μενή της επαρχίας Απεσίου σε υψόμετρο 1450m και ζούσαμε 40 ελληνικές οικογένειες μαζί με 20 κουρδικές. Είχαμε **εγκλεσίαν, σχόλειον και δέσκαλον**. **Εσκώθεν το χωρίον σο ποδάρ**. Φύγαμε νύχτα. Το βράδυ περπατούσαμε και την ημέρα κρυβόμασταν στα καλάμια του **κόκκινου ποταμού**. **Μ' εμέ εντάμαν είχα την πεθερά μ'**. Την τρίτη ημέρα ήρθαν και μας βρήκανε οι Κούρδοι του χωριού μας. «Μη φεύγετε. Καθίστε μαζί μας. Κανείς δε θα σας πειράξει!» Από πολλές μέρες μετά φτάσαμε στην Κερασούντα. **Εσέγκαν εμάς σο βαπόρ**. Μέσα στη θάλασσα πολλοί πέθαιναν κι άλλους τους έριχναν στη θάλασσα κι άλλους στον καυστήρα του πλοίου! Ήρθαμε στο Καραμπουρνάκι. Μας έβαλαν καραντίνα μέσα στο βαπόρι. Από εκεί μας πήγανε στο Γύθειο, στη Σπάρτη. **Χιλιάκλεροι, αμον τα φύλλα σον άνεμον**. Εκεί έπιασα δουλειά σε ένα αντρόγυνο μαζεύοντας ελιές και πορτοκάλια. **Μ' εμάς εντάμαν έσον και το σόι τοι πάππος σ'**. Εκάτσαμε έναν χειμώνα. Όλοι οι Ευθυμιαδαίοι μαζί **εσκώθαμε** και πήγαμε στον Πειραιά. Ένα πρωί πήγα στον Ερυθρό Σταυρό, να **αραεύω νέα ασόν κύρη σ'**. **Εψαλάφεσα** από τον υπάλληλο αν έχω γράμμα από τον παππού σου. Αυτός με έβγαλε από το κτήριο, μου έδωσε μια κλωτσιά και έπεσα κάτω από τις σκάλες. **Εκάτσα αφκά κι έκλεγα...** Ήρθε ένας κύριος ψηλός, με φράγκικα ρούχα και ψηλό καπέλο και με ρώτησε γιατί κλαίω. Μισά ποντιακά, μισά ελληνικά τον έδωσα να καταλάβει. Πήγε μέσα και βρήκε τρία γράμματα από τον **κύρη σ'**. **Εκείνον τον υπάλληλο επίκε ατόν έναν παράν**. **Μετ' από έρθαμε σην Σκύδραν και ενταμώθαμε με τον πάππο σ' α σα δέκα χρόνια επεκεί**. **Εκάτσαμε σο Ριζό** με τους άλλους χωριανούς. Παλέψαμε με τα χώματα. Ποτίσαμε τη γη με ιδρώτα και αίμα. Σπείραμε τα όνειρά μας. Στην αρχή αργά και μετά σταθερά προοδεύσαμε. Τραγουδήσαμε τη ζωή και το θάνατο. Χορέψαμε παρέα με το Χάρο. Εμείς που ήμασταν άρχοντες στα σπιτικά μας, ήρθαμε επαίτες στη νέα πατρίδα και συνάμα τόσο παλαιά. Οι ντόπιοι δε μας είδαν στην αρχή με καλό μάτι. Ρώτησαν την Πυθία και αυτή είπε: «Έλληνες, Τραντέλληνες είναι». Γνωριστήκαμε και συμπορευόμαστε. Άκου ρίζα μ'. Η ζωή **έναν ομάλ εν που αργά αργά τελείται**. **Να σαν εκείνον τον άνθρωπον που κι ξεριζούται α σην πατρίδαν ατ'.** **Τ' εμέτερον η χαλαμόνη σ' εσάς εβλοϊαν να 'ίνεται**.

Η πρόσφυγας ήταν η Αναστασία Ευθυμιάδου, η οποία γεννήθηκε το 1898 στο χωριό Μοναστήρι ή Παναίας χωρίον της περιοχής Απές της Μητρόπολης Νικοπόλεως-Κολωνείας του Πόντου.

Ευθυμιάδης Χαράλαμπος

Γ' Τάξη Γυμνασίου, Εκπαιδευτήρια Μαντουλίδη, Θεσσαλονίκη

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

χαμπέρ'= είδηση

τρανοί= μεγάλες δυνάμεις

πάππος σ'= παππούς σου

«ΑΜΕΛΕ ΤΑΒΟΥΡΟΥ»= τάγματα εργασίας

εγκλεσιαν , σχόλειον και δέσκαλον= εκκλησία, σχολείο και δάσκαλο

Εσκώθεν το χωριον σο ποδάρ= ξεσηκώθηκε οι χωριανοί να φύγουν

κόκκινου ποταμού= Άλυσ ποταμός

Μ' εμέ εντάμαν είχα την πεθερά μ'= μαζί μου είχα και την πεθερά μου

Εσέγκαν εμάς σο βαπόρ= μας έβαλαν στο καράβι

Χιλιάκλεροι, αμον τα φύλλα στον άνεμον= κατατρεγμένοι, σαν τα φύλλα στο δυνατό άνεμο

Μ' εμάς εντάμαν έσον και το σόι τοι πάππος σ' = μαζί με εμάς ήταν και το σοι του παππού σου

Εκάτσαμε έναν χειμώνα= μαζί με εμάς ήταν και το σοι του παππού σου. Κάτσαμε ένα χειμώνα

Εσκώθαμε= σηκωθήκαμε

αραεύω νέα ασόν κύρη σ'= να ψάξω νέα από τον κύρη σου (= νοικοκύρης = ο άνδρας του σπιτιού)

Εψαλάφεσα= ζήτησα

Εκάτσα αφκά κι' έκλεγα...= έκατσα κάτω και έκλαιγα...

Εκείνον τον υπάλληλο επίκε ατόν έναν παράν.= εκείνον τον υπάλληλο τον ρεζίλεψε

Μετ' από έρθαμε στην Σκύδραν και ενταμώθαμε με τον πάππο σ' α σα δέκα χρόνια επεκεί.= Εξαιτίας του γεγονότος, ήρθαμε στη Σκύδρα, ενωθήκαμε με τον παππού σου, μετά από χωρισμό δέκα χρόνων

Εκάτσαμε σο Ριζό= εγκατασταθήκαμε στο Ριζό

Η ζωή έναν ομάλ εν που αργά αργά τελείται= η ζωή είναι ένας ομαλός χορός που σιγά σιγά τελειώνει

Να σαν εκείνον τον άνθρωπον που 'κι ξεριζούται α στην πατρίδαν ατ'= χαρά σε εκείνον τον άνθρωπο που δεν ξεριζώνεται από την πατρίδα του

Τ' εμέτερον η χαλαμόνη σ' εσάς εβλοϊαν να 'ινεται= ο δικός μας χαλασμός - καταστροφή σε εσάς ευλογία να γίνει